

**Wyrok z dnia 24 stycznia 1997 r.
II UKN 58/96**

Praca sygnalisty szybowego może być uwzględniona przy ustalaniu uprawnień do górniczej emerytury bez względu na wiek, przewidzianej w przepisie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.) w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 385), jedynie wówczas gdy była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Kazimierz Jaśkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 1997 r. sprawy z wniosku Tadeusza K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o emeryturę górniczą, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 7 sierpnia 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R. decyzją z dnia 29 maja 1995 r. odmówił Tadeuszowi K., urodzonemu 17 stycznia 1952 r., przyznania prawa do górniczej emerytury bez względu na wiek, uznając, że wykazał jedynie 16 lat, 8 miesięcy i 4 dni pracy górniczej, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy odmówił natomiast zaliczenia na uprawnienia do żądanego świadczenia okresu pracy na stanowisku sygnalisty od 1 kwietnia 1980 r. do 28 lutego 1989 r., ponieważ z zaświadczenia pracodawcy wynika, że praca ta była wykonywana pod ziemią jedynie w 70% czasu pracy, w pozostałych 30% na nadszybiach.

W odwołaniu do Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zainteresowany domagał się przyznania spornego świadczenia, podnosząc, że zatrudnienie na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach oraz sygnalistów na nadszybiach szybów kopalnianych jest pracą górniczą w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.), a zainteresowany w okresie wykonywania pracy w spornym okresie był w zasadzie zatrudniony pod ziemią (na podszybiach) i jedynie ze względów organizacyjnych podyktowanych potrzebami kopalni, sporadycznie był kierowany do pracy na nadszybiu.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wyrokiem z dnia 13 lutego 1996 r. [...] oddalił odwołanie. W uzasadnieniu wyroku Sąd Wojewódzki podniósł, że przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do ustalenia, że wnioskodawca w

spornym okresie wykonywał pracę pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zatem nie zostały spełnione przesłanki do uzyskania górniczej emerytury bez względu na wiek, określone w art. 10 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

W uzasadnieniu rewizji wniesionej do Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wnioskodawca zarzucił, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie przyjął, iż praca sygnalisty na nadszymbiu nie jest pracą wykonywaną pod ziemią, gdyż pracę taką wykonywał jedynie na polecenie dozoru wynikającego z organizacji pracy w kopalni dotyczącej "(...) wszystkich sygnalistów w trosce o ich równomierne obciążenie i nie może wywoływać żadnych krzywdzących dla pracowników skutków tym bardziej, iż zaszeregowanie sygnalisty jest równoznaczne z każdą inną pracą górniczą, liczoną także w wymiarze półtorakrotnym."

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 1996 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach w sprawie [...] oddalił rewizję.

W kasacji od tego wyroku pełnomocnik wnioskodawcy wnosił o zmianę wyroków Sądów obu instancji oraz uwzględnienie w całości żądania ubezpieczonego, zarzucając, że zaskarżone wyroki zostały wydane z naruszeniem prawa materialnego, w szczególności: "Art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym przez przyjęcie, że praca ubezpieczonego w charakterze sygnalisty szybowego nie jest pracą która uzasadnia prawo do górniczej emerytury bez względu na wiek i zajmowane stanowisko gdyż nie jest pracą wykonywaną stale pod ziemią i w pełnym wymiarze..."

Rozpoznając sprawę w granicach kasacji Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32 ze zm.), w brzmieniu nadanym pkt 4 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 385), zwanej dalej ustawą o z.e.g., prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje górnikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat.

Sąd Najwyższy w pełni podziela stanowisko Sądów orzekających w sprawie, że zgodnie z tym przepisem jednym z warunków uzyskania górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, jest wykazanie wykonywania pracy górniczej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią oraz że nie każdy górnik wykonujący pracę górniczą w rozumieniu przepisu art. 5 ust. 1 ustawy o z.e.g. może skorzystać z przywileju uzyskania górniczej emerytury określonej w przytoczonym przepisie art. 10 ust. 1 tej ustawy.

Jak to słusznie podkreślił Sąd Apelacyjny, Sąd pierwszej instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe i wystarczająco uzasadnił swoje stanowisko przyjęte w zaskarżonym wyroku. Praca sygnalisty, jaką wykonywał wnioskodawca w spornym okresie, miała charakter rotacyjny, była wykonywana wprawdzie w przeważającej mierze na podszybiach, czyli pod ziemią, jednakże w 30% na nadszymbiach, tj. na powierzchni. Była więc pracą mieszaną wykonywaną zarówno pod ziemią, jak i nad ziemią. W myśl przepisu art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy o z.e.g. praca sygnalisty na

nadszybiu w kopalniach i określonych przedsiębiorstwach jest pracą górniczą, uwzględnianą na uprawnienia do górniczej emerytury przewidzianej w art. 9 ustawy o z.e.g. po osiągnięciu wieku wskazanego w tym przepisie. Fakt, że wnioskodawca wykonywał pracę sygnalisty na nadszybiu na polecenie przełożonych, ze względów organizacyjnych podyktowanych potrzebami kopalni, nie ma wpływu na charakter jego pracy, bowiem ustalenia, czy wykonywał pracę pod ziemią stale i w pełnym wymiarze jej czasu Sądy dokonały na podstawie przedłożonych dokumentów, oceniając je zgodnie z regułą swobodnej oceny dowodów zawartą w przepisie art. 233 § 1 KPC.

Słusznie też wskazał Sąd Apelacyjny, że pismo Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej nr U5100-94/90 skierowane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Departamentu Emerytur i Rent w Warszawie dotyczące możliwości półtorakrotnego zaliczenia sygnalistom szybowym okresów zatrudnienia przy robotach szybowych pod ziemią, na które powołuje się wnioskodawca, nie ma w niniejszej sprawie istotnego znaczenia. Praca sygnalisty szybowego może być bowiem - zgodnie z przepisem art. 6 ustawy o z.e.g. - zaliczona w wymiarze półtorakrotnym i uzasadniać przelicznik 1,8, jeśli była wykonywana przy robotach szybowych, jednakże na uprawnienia do górniczej emerytury bez względu na wiek, o której stanowi art. 10 ustawy o z.e.g., może być uwzględniona jedynie wówczas, gdy zostanie wykazane, że była wykonywana wyłącznie pod ziemią.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że kasacja jest nieuzasadniona i z mocy powołanych przepisów oraz art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====